

FSS remissvar angående *Börja med barnen! En sammanhållen och god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)*

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) har mottagit *Börja med barnen! En sammanhållen och god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)* från socialdepartementet på remiss för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till Socialdepartementet senast 3 oktober 2021

FSS är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i landet. Utifrån vår profession och tillgänglig kunskap verkar vi för utveckling av den svenska välfärdsmodellen.

FSS generella synpunkter

FSS noterar att utredningens förslag inte i första hand riktar sig till socialtjänsten. I yttrandet kommenteras de förslag som antingen uttalat berör socialtjänsten eller som FSS hade önskat skulle beröra även socialtjänsten.

Sammanfattningsvis instämmer FSS i att samordningen mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten behöver stärkas, men efterfrågar förslag och tydliggörande i ansvarsfrågan. Vidare instämmer FSS i att hälso- och sjukvårdens skyldighet att arbeta hälsofrämjande behöver förtydligas, men att det även bör inkludera ett krav om att samordna det arbetet med andra aktörer som delar uppdraget. Slutligen instämmer FSS i förslaget om ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga, men anser att socialtjänsten även bör vara en av dess aktörer.

Först kommenteras det förslag i utredningen som uttalat berör socialtjänsten. Därefter lämnas synpunkter på två av de övriga förslagen utifrån behovet av att även inkludera socialtjänsten. I övrigt avstår FSS från att lämna synpunkter på förslag i utredningen.

Hälso- och sjukvårdens samordning med socialtjänst behöver stärkas

FSS instämmer i att samordningen mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten behöver stärkas. Utredningen ger dock inga konkreta förslag på hur detta kan ske, mer än att huvudmännen behöver skapa bättre förutsättningar, vilket är olyckligt. Ett sätt att öppna upp för att möjliggöra sådana förutsättningar hade varit att inkludera socialtjänstens perspektiv och insatser i utredningens förslag om ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga, vilket kommenteras längre fram.

Vidare hade det varit önskvärt att lyfta och utreda frågan om ansvar mellan huvudmän (region och kommun) i att ge stöd och insatser till barn och unga, särskilt när det finns behov av insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst. Då kommunen enligt lag har det yttersta ansvaret för att de som vistas där får det stöd och den hjälp de behöver, finns en risk att regionen undandrar sig ansvar. I sammanhanget är även frågan om informationsöverföring och -delning mellan huvudmännen central, där det finns aspekter som i dagsläget hindrar eller försvårar god samverkan och samordning. Ett exempel är när organisatoriska gränser och viljan att värna om barnets integritet, leder till parallella planer och insatser som

varken är samordnade eller vars utförare känner till varandra. Detta är ett bekymmer eftersom det inte är ovanligt att barn och deras familjer får insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

FSS anser även att det olyckligt att den här utredningen inte har koordinerats med den tidigare utredningen om förslag till ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), då båda i stor utsträckning berör vikten av samverkan, tidiga insatser och barnets bästa. Förslagen i de båda utredningarna synliggör parallella spår som riskerar fortsatt fragmentering och ”stuprör” snarare än helhetsperspektiv.

Förtydligande av skyldigheten att arbeta för att främja hälsa

FSS instämmer i förslaget att förtydliga hälso- och sjukvårdens skyldighet att, förutom förebyggande, även arbeta främjande för en god hälsa, samt att ett hälsofrämjande perspektiv inkluderar människors fysiska, psykiska och sociala välmående. Hälso- och sjukvården kan dock inte på egen hand hantera alla de behov barn och unga har för att främja välmående och förebygga ohälsa, utan behöver arbeta tillsammans med andra aktörer som delar uppdraget – däribland socialtjänsten. I hälso- och sjukvårdens skyldighet att arbeta för att främja hälsa, bör det således även ingå att samordna det arbetet och samverka med andra aktörer som delar det uppdraget.

Nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga

FSS instämmer i förslaget om att ta fram ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga, men anser att socialtjänsten i sådana fall även bör vara en av dess aktörer. Detta är viktigt dels utifrån att även socialtjänsten har ett uppdrag att på olika nivåer ge tidigt stöd och förebyggande insatser till barn och unga, dels för att ansvaret för sådant stöd behöver fördelas och förtydligas – vem gör vad? Annars är risken för ytterligare fragmentering och parallella ”stuprör” stor. Om ansvarsfrågan förblir oklar ökar även risken för att barn och unga ”bollas runt” mellan huvudmännen.

Vidare får det antas att de behov som kan komma att uppmärksammas i hälsouppföljningarna inte enbart eller alltid kommer kunna bemötas av hälso- och sjukvården, utan även kräva socialtjänstens expertis. För att säkerställa att sådana behov uppmärksammas och att stöd och insatser kan ges i ett så tidigt skede som möjligt, behöver socialtjänsten ges en tydlig roll i hälsovårdsprogrammet.

Att det preventiva arbetet samordnas ur ett helhetsperspektiv är även betydelsefullt för att minska ineffektiv resursanvändning. Ett tydligt exempel är föräldraskapsstödjande insatser, som förespråkas i föreliggande utredning. I dagsläget ges sådana insatser av både socialtjänst och hälso- och sjukvård.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Monica Persson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialchefsdagarna. Läs mer på socialchefer.se och socialchefsdagarna.se